

Anna Mojsiej

"Unia Europejska", L. Ciamaga et al.,
Warszawa 1998 : [recenzja]

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 1, 198-201

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**L.CIAMAGA, E.LATOSZEK,
K. MICHAŁOWSKA – GORYWODA, L. ORĘZIAK,
E. TEICHMAN: UNIA EUROPEJSKA, WYDAWNICTWO
PWN, WARSZAWA 1997, s. 487**

W związku z podpisaniem przez Polskę w dniu 16 grudnia 1991 r. Układu o stowarzyszeniu ze Wspólnotami Europejskimi (wszedł w życie 1 lutego 1994r.) oraz planowanym pełnym członkostwem w tych strukturach, wzrosło zainteresowanie problematyką integracyjną. Temat ten zyskał na znaczeniu zarówno w kręgach polityczno – społecznych, jak i naukowych.

Ukazujące się ostatnio publikacje można podzielić na dwa rodzaje. Pierwszy to tłumaczenia opracowań obcojęzycznych, nie zawsze zresztą dobrych (np.: *Prawo europejskie*, M.Ahlt; Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 1995r.; *Prawo integracji europejskiej*, cz.I i II, A. Evans; Dom Wydawniczy ABC 1996 r.; *Europa od A do Z*, W. Weidenfeld, W. Wessels, Wydawnictwo „Wokół nas”, Gliwice 1996 r.; *Prawo materialne i polityki Wspólnot i Unii Europejskiej*, G. Druesne, Wydawnictwo naukowe SCHOLAR, Warszawa 1996). Drugi natomiast to samodzielne prace polskich naukowców, wśród których dla przykładu należy wymienić takie jak: *Wspólnoty Europejskie. Wybrane problemy prawne*, cz. I i II, pod red. J. Kolasy, Wrocław 1994 i 1995 r.; *Rola polityki państwa w procesach dostosowawczych do Wspólnoty Europejskiej*, Komitet Prognoz „Polska w XXI w.” przy Prezydium PAN, Warszawa 1994r.; *Podstawy europejskiego prawa wspólnotowego*, J. Galster, C. Mik, Toruń 1995r.; *Europejska integracja gospodarcza*, Z.M. Doliwa – Klepacki, Białystok 1996r., czy *Unia Europejska*, napisana przez zespół naukowców z SGH – Lucjana Ciamagę, Ewę Latoszek, Krystynę Michałowską – Gorywodę, Leokadię Oręziak i Eufemię Teichman (Wydawnictwo PWN, Warszawa 1997r.). Ostatnia przytoczona pozycja jest przedmiotem niniejszej recenzji.

Unia Europejska, jak wskazuje już podtytuł tej pozycji, jest pracą o charakterze podręcznika akademickiego. Jest adresowana zarówno do studentów, pracowników naukowych, jak i osób pracujących na rzecz integracji Polski z Unią Europejską. Zespół autorów stanowią pracownicy różnych jednostek naukowo – dydaktycznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, co przesądziło o ekonomicznym ujęciu podjętej tu

problematyki. Jak dowiadujemy się we wstępie, zasadniczym celem autorów było stworzenie kompendium wiedzy na temat podstawowych elementów integracji gospodarczej i politycznej w Unii Europejskiej, powołanej do życia 1 listopada 1993r. Zgodnie z przyjętymi priorytetami, praca ta nie stanowi całościowej analizy zjawiska integracji w ramach Unii Europejskiej, lecz traktuje wybiórczo o najważniejszych zagadnieniach, dając obraz schematu funkcjonowania Unii oraz ekonomicznych skutków podjętych w jej ramach działań.

Zgodnie z założeniami, trzon pracy stanowią części poświęcone problematyce związanej ściśle z tworzeniem i funkcjonowaniem rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, a szczególnie z polityką finansową. Mamy tu zatem odrębne rozdziały (napisane przez Leokadię Oręziak) poświęcone szczegółowo:

- budżetowi – z omówieniem wspólnotowych dochodów i wydatków, procedury uchwalania budżetu i kontroli jego wykonywania oraz wskazaniem pozabudżetowych źródeł finansowania działań Unii Europejskiej, pozyskiwanych na międzynarodowym rynku kapitałowym;
- integracji walutowej – z uwzględnieniem rozszerzania się i pogłębiania tej integracji – od stadium Europejskiego Systemu Walutowego, poprzez regulacje dotyczące jednolitego rynku finansowego, aż do omówienia zasad tworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej. Ta część problematyki ujęta jest najszerzej – poszczególnym zagadnieniom poświęcono cztery kolejne rozdziały.

Kwestie związane ściśle z polityką finansową uzupełnione są o szersze ujęcie problematyki rynku wewnętrznego. Jeden z rozdziałów (autorstwa Lucjana Ciamagi) dotyczy wspólnej polityki handlowej. Moim zdaniem jednak jest to część nieco zbyt skrótowa i najbardziej nieprzejrzysta w całym opracowaniu, zwłaszcza jeśli chodzi o eliminację poszczególnych rodzajów barier w obrotach handlowych oraz sposób tworzenia unii celnej w ramach Wspólnot Europejskich.

Na uwagę natomiast zasługuje część poświęcona polityce regionalnej w ramach Wspólnot Europejskich (Unii). Jest to temat z reguły traktowany bardzo ogólnie w pozycjach poświęconych Wspólnotom (Unii). Autor rozdziału (Lucjan Ciamaga) z jednej strony omawia zasady prowadzonej polityki regionalnej w ramach państw członkowskich, ze wskazaniem kierunków jej reformowania oraz najważniejszych programów tej współpracy, z drugiej zaś – przedstawia formy współpracy transgranicznej.

Dość przejrzyste, jak na potrzeby całościowego podręcznika akademickiego, omówiona jest również wspólna polityka rolna.

Przedstawione są tu jej cele i zasady oraz sposób organizacji i funkcjonowania rynku rolnego, ze szczególnym uwzględnieniem roli FEOGA. Na uwagę w tym przedmiocie zasługuje też wskazanie kierunków zmian w sposobie funkcjonowania wspólnotowego rynku rolnego (zwłaszcza ze względu na „wrażliwość” branży).

Spośród innych zagadnień dotyczących funkcjonowania rynku wewnętrznego autorzy omawianej pracy zwrócili uwagę na politykę przemysłową i badawczo – rozwojową oraz politykę transportową. Uważam, że warto zaakcentować rozdział (napisany przez Lucjana Ciamagę) dotyczący polityki przemysłowej i rozwoju technologicznego, ponieważ jest to temat traktowany zwykle bardzo skrótowo, być może z uwagi na brak w dotychczasowej literaturze ekonomicznej jednoznacznej definicji polityki przemysłowej. Autor podjął próbę szerszego podjęcia tego tematu. Z jednej strony chodzi o przybliżenie założeń wspólnej polityki przemysłowej w ramach Unii Europejskiej, wraz z instrumentami służącymi jej realizacji, z drugiej – o pokazanie przemysłu i technologii europejskich na tle rynku światowego.

W omawianej pracy, obok części dotyczących problematyki strictly ekonomicznej, znalazły się też rozdziały dotyczące odpowiednio: integracji politycznej, stosunków zewnętrznych, systemu prawno – instytucjonalnego oraz mechanizmu podejmowania decyzji i wreszcie – rozdział poświęcony ocenie szans i zagrożeń Polski w związku z zawarciem Układu Europejskiego o stowarzyszeniu ze Wspólnotami Europejskimi (Unią).

Chciałabym zwrócić również uwagę na część poświęconą organom Unii Europejskiej i procesowi podejmowania decyzji, napisaną przez Krystynę Michałowską – Gorywodę. Mimo iż nie jest ona oczywiście zbyt odkrywczą, jej wartość, moim zdaniem, polega na tym, że stanowi odpowiednio wyważoną dawkę informacji na ten temat niezbędną dla odbiorcy, który nie zajmuje się w sposób akademicki tym konkretnym zagadnieniem. Interesującym elementem, który nie występuje w innych opracowaniach na ten temat, jest także wskazanie przewidywanych kierunków reform systemu prawno – instytucjonalnego Unii w ramach Konferencji Przeglądowej (Maastricht II).

Na zakończenie chciałabym jeszcze zatrzymać uwagę na rozdziale autorstwa Lucjana Ciamagi dotyczącym stowarzyszenia Polski ze Wspólnotami Europejskimi (Unią). Znajdziemy tu oczywiście omówienie postanowień Układu Europejskiego, jednak ciekawsza wydaje mi się część poświęcona ocenie autora szans i zagrożeń polskiej gospodarki (przemysłu i rolnictwa) związanych ze stowarzyszeniem, a następnie pełnym członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Rozważania te mogą

się przyczynić do powstania pełniejszego obrazu konsekwencji związanych z przystąpieniem do struktur europejskich. Wydaje się, że świadomość tego wciąż jeszcze nie wykształciła się zarówno w polskim społeczeństwie, jak i przynajmniej w części elit odpowiedzialnych za podejmowane ostatnio decyzje.

Reasumując, sędzę, że autorom „Unii Europejskiej” udało się osiągnąć stawiane sobie zamierzenia, by stała się ona rzetelnie napisanym podręcznikiem, w którym znaleźć można podstawowe elementy dotyczące integracji gospodarczej i politycznej w Unii Europejskiej, z uwzględnieniem m.in. stosunków z Polską. Wydaje się stać pomocnym źródłem wiedzy dla tych, do których jest adresowana – studentów, pracowników naukowych i wszystkich osób związanych z integracją Polski z Unią Europejską.

Anna Mojsiej

***STUDIA EUROPEJSKIE, NR 3/1997, CENTRUM
EUROPEJSKIE UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO,
WARSZAWA 1997***

W związku ze wzrostem zainteresowania tematyką europejską wywołanym bezpośrednio stowarzyszeniem Polski ze Wspólnotami Europejskimi oraz rozpoczętymi właśnie (31 marca br.) oficjalnymi negocjacjami w sprawie przystąpienia do tych struktur, na rynku wydawniczym pojawiło się wiele nowych pozycji, zarówno książkowych, jak i periodycznych. Niestety, nie wszystkie z nich mają rzeczywistą wartość naukową, choć niejednokrotnie dotowane są z różnego typu funduszy wspierających popularyzację wiedzy na temat procesów integracyjnych w Europie.

Obok tego rodzaju pozycji, dostępne są również publikacje rzetelnie przygotowane, wnoszące nową wartość do zdobytej już wiedzy w omawianym przedmiocie. Wśród nich wymienić można kwartalnik *Studia Europejskie*, wydawany przez Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, który zaczął ukazywać się w roku 1997 (trzy kolejne numery). Każdy zeszyt podzielony jest na pięć sekcji zawierających kolejno:

- artykuły;
- dokumenty;